

ҚУЧ-АДОЛАТДА

2010 йил,
20 январь,
чоршанба
№ 3 (257)

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ҳуқуқий газетаси

<http://www.supcourt.uz>

1998 йил 29 августдан чиқа бошлаган.

Озод ва обод Ватан ҳимоячилари

Ўтган ҳафтада мамлакатимизда Ватан ҳимоячилари куни ҳамда Қуролли Кучларимиз ташкил этилганинг 18 йиллиги кенг нишонланди. Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари мустақиллижимизнинг муҳим кафолати, озод ва обод Ватанимизни мустаҳкам ҳимоя қилишига қодир ишончли қалқондир.

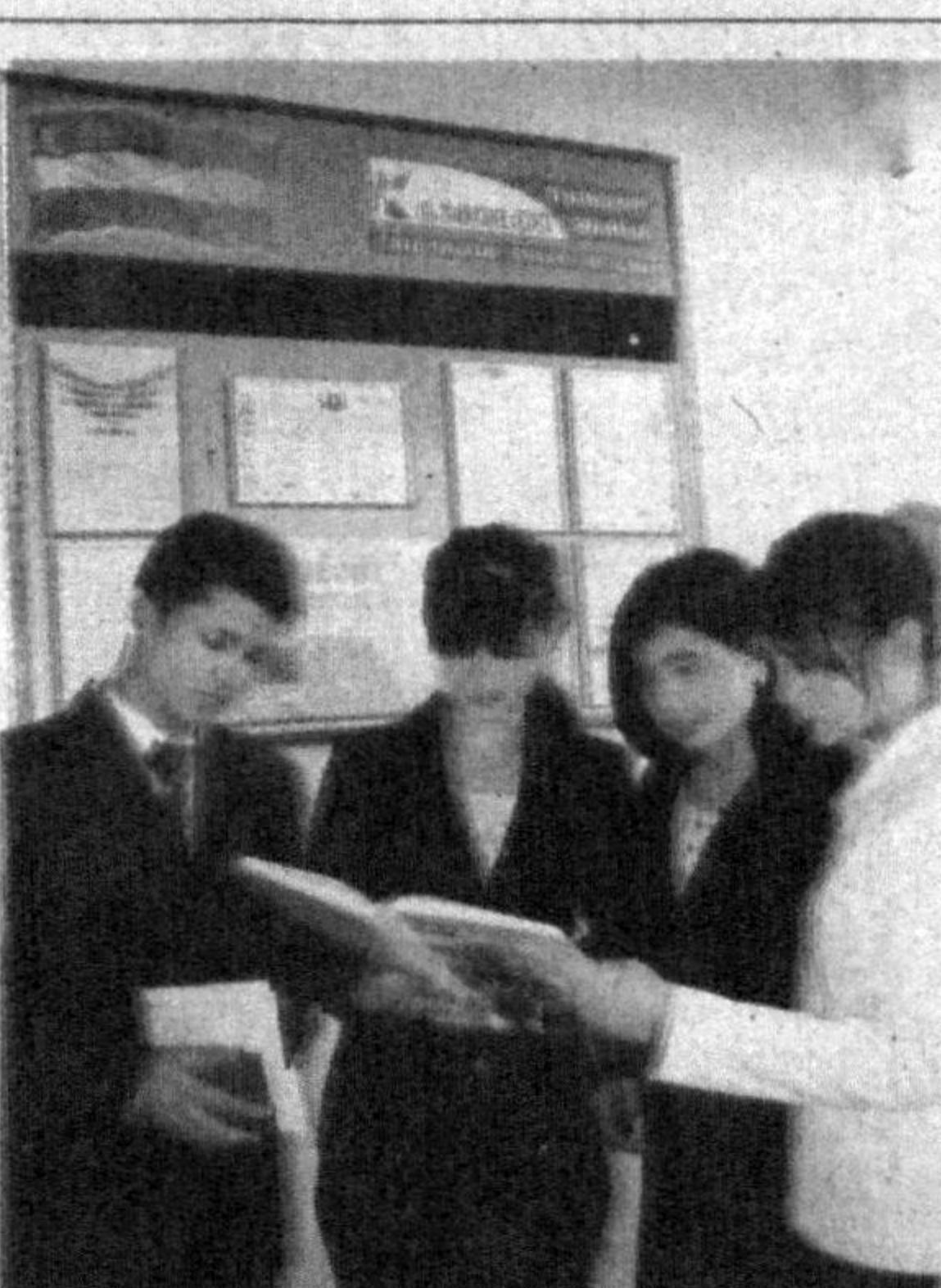
Бу озод Ватанимизнинг хавфсизлиги, юртимиз тинчлиги, ҳалқимиз осойиштаги Қуролли Кучларимиз томонидан ишончли тарзда таъминланадиган, миллий армиямизда хизмат қилиш ўзбекистон фуқаролари учун том маннодаги шон-шароф ишита алланганинг амалдаги ёрқин ифодасидир.

Мамлакатимизда осуда ҳаёт нафқат эл-юртимиз равнағи иўлида кенг кўламли ислоҳотлари амалга ошириш, балки байрамларни катта ёзиёнлар билан ишонлаш учун ҳам кенг имкониятлар яратмоқда. Буларнинг барчаси Президентимиз Ислом Каримов томонидан олиб бориляётган оқилона сийеси, демократик ҳуқуқий давлат барпо борасида узоки кўзлаб ўтказиладиган ислоҳотлар беърётган самараландири.

Юрт поспонлари ҳақида сўз борар экан, давлатимиз раҳбарининг ташабуси ва бевосита раҳбарлигидаги амалга оширилган тариихий воеқа хотирада қайта гавдаланади. 1992 йилнинг 14 январида мустақил Ўзбекистон худудида жошашган ҳарбий қисмлар ва бүллиналарнинг мамлакатимиз тасарруғига ўтказилиши юртимиз ахолиси тинчлиги ҳамда истиқоллийнин мустаҳкамлаш ўйлида тарихий воеқа бўлган эди.

Энг муҳими, ўтган вақт майдонда мамлакатимиз хавфсизлигини таъминлаш — умуми-ҳалқ иши, шу юртда яшаётган

(Давоми иккинчи бетда)

Нициқиу тағжифат

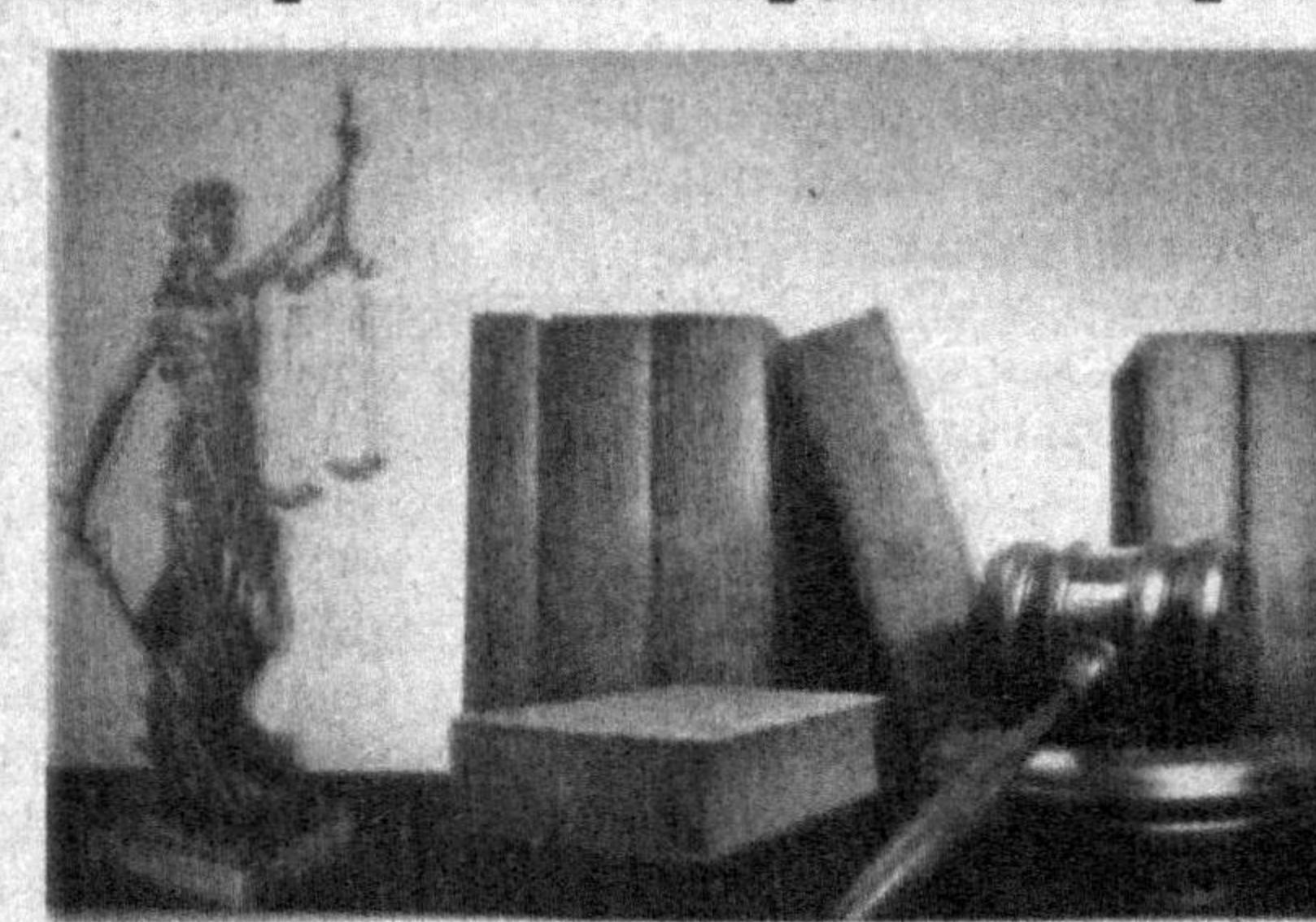
Фуқаролик процессида тарафлар

Уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари нималардан иборат?

Амадаги қонун талабларига кўра, ҳар бир фуқаро манфаатини ҳимоя қилиш учун белгиланган тартибида судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга. Шунингдек, фуқаро номидан судга тегисли ваколатларга эта бўлган вакил ҳам мурожаат этиши мумкин. Фуқаролик иши прокурор, давлат идоралари ва бошқа ваколатлар шахслар томонидан ўзғатилади. Бироқ, фуқаролик иши ким томонидан ўзғатиладиганда катви назар, манфаати ҳимоя қилишиб ин кўзатилган шахс давлатга ҳисобланади.

Фуқаролик процессало кодексининг 39-моддасига кўра, давловагар дегандан, ўзининг бузилган ёки низолашлаётган ҳуқуқи ёхуд қонун билан кўриланадиган манфаатларни ҳимоя қилиш мақсадида судга мурожаат этган ёки манфаатини кўзлаб ин кўзатилган шахс тушунилади.

Мазкур таъриф давловагарни фуқаролик процессидаги иштирокининг иккичакли мавжудлигини кўрсатади. Биринчидан, давловагар — ўзининг бузилган ёки низолашлаётган ҳуқуқлари ёхуд қонун

билин кўриланадиган манфаатларни ҳимоя қилиши мақсадида судга мурожаат этган шахс, иккичидан, давловагар — бошқа шахсларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мақсадида судга мурожаат киливчи шахсларнинг аризасига кўра, ин кўзатилган шахс. Биринчи ҳолатда давловагар процесси бошлаб беради, иккичисида эса, суд процесси бошланганини ҳақида хардор килинган ҳолда суд томонидан жалб этилади.

(Давоми учинчи бетда)

Бу борада адлия бошқармаси томонидан Вазирлар Мажмасининг 2003 йил 4 сентябрдаги қарори билан тасдиқланган Низом талаблари асосида шартномаларни тузилиши ва бажарлиши бўйича доимий мониторинг олиб борилмокда. Жумладан, қишлоқ хўжалиги маҳсулоти этиши тирикчиликни билиш тайёрлов, ҳизмат кўрсатиш ташкилотлари ўртасида тузиладиган шартномаларни намунивчи нусхалари ишлаб чиқилиб, тадбиркорлик субъектларига етказилиши. Шу сабабли тузилаётган шартномаларда тарафларни ҳуқуқ ва мажбуриятларни ўзига таъминлашадиган.

(Давоми учинчи бетда)

Sabiq

Ернинг ҳақиқий эгаси ким?

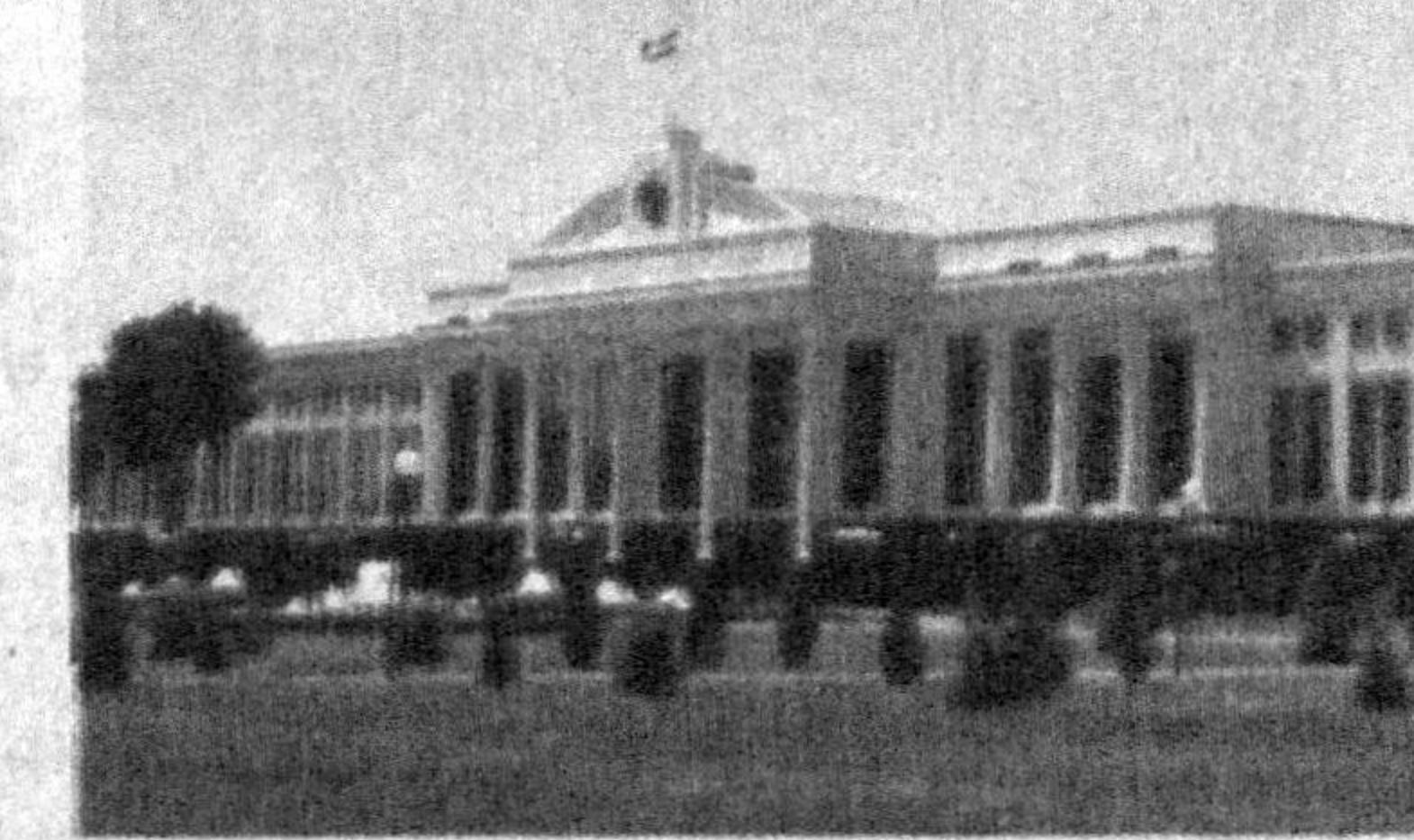
Судда бу саволга аниқ жавоб топилди

Ерга эгалик қилини ва ундан фойдаланишининг ҳам ўз тартиб-қоидаси бор. Фуқаролар ва юридик шахслар ўзларига қонун бўйича тегисли бўлган ер участкаларидан эркин фойдаланадилар. Аммо Бандиҳон тумани қишилкоти, ҳўжалиги касб-хунар коллежи жамоаси ўзига тегисли ер участкасидан анча пайт фойдалана олмади. Бояси — ўкув даргоҳига қарашли бўлган ер майдонининг мъалум қисмини шу туманда истиқомат қиливчи фуқаролар гайриқонуний равида ёзилади.

(Давоми иккинчи бетда)

Маълумки, Олий Мажлис Сенатининг XX ялни мажлисида сенаторлар томонидан «Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига ўзгартариши ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун ҳам маъкулланган эди.

Айтиш керакки, ушбу янги қонун билан амалдаги Солиқ кодексига киритилган қўшимчча ва ўзгартаришларни шартли равида иккичи гуруҳга бўлиш мумкин: биринчи гуруҳга Солиқ кодексининг Умумий қисмiga киритилган қўшимчча ва ўзгартаришларни киритадиган бўлсан, иккичи гуруҳга эса бевосита Махсус қисм мезёларига киритилган қўшимчча ва ўзгартаришларни кўрсатиши мумкин.

Yangi qonun tohiyat

Солиқ қонунчилиги

Унинг ҳуқуқий асослари янада тақомиллаштирилди

Солиқ кодексининг Умумий қисмida кодексда кўлланилган сўзларни қонунчилик техникини ва таҳкибасидан келиб чиқсан холда бошқа қонун ва қонунти ҳуҗжатларига мувофиқлаштириш хамда кодексда кўлланилган атамаларнинг амалиётда турлича талқинишига олдини олиш мақсадида тегиши тушунчалар берилди хамда рус тилидаги кодекс матнни билан ўзбек тилидаги кодекс матнини мувофиқлаштиришни назарда тутувчи қўшимчча ва ўзгартаришлар билан тўлдирилди. Юқорида қайд этилган хусусиятларнинг баъзиарлиги кўйида тўхталиб ўтамиш.

Солик кодекси Умумий қисмини хисобот даврининг мавжуд бўлишидан қатъий назар норматив ҳуҗжатларни амала киритиш тартибини белгилаш мақсадида кодекснинг 3-моддаси олтинчи қисмida солиқларни ва бошқа мажбурий тўловларни ставкалари ўзгартирлишини назарда тутувчи солик тўғрисидаги қонун ҳуҗжатлари, агар уларда кечроқ муддат кўрсатилмаган бўлса, улар расмий ёзъон қилинган ойдан кейинги ойнинг биринчи кунидан этибонан амалга киритилиши белгилаб кўйилди.

(Давоми учинчи бетда)

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг

ҚАРОРИ

2009 йил 24 ноябрь

№ 15

Тошкент шаҳри

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг «Бўйруқ тартибида иш юритишини тартибга солувчи қонун нормаларини қўллашнинг айrim масалалари тўғрисида»ги қарорига ўзгартариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

Суд амалиётида вужудга келган масалалар муносабати билан, «Судлар тўғрисида»ги қонуннинг 17-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Олий судининг Пленуми

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2006 йил 3 февралдаги «Бўйруқ тартибида иш юритишини тартибга солувчи қонун нормаларини қўллашнинг айrim масалалари тўғрисида»ги қарорига кўидаги ўзгартариш ва қўшимчалар киритилсин:

1) 10-банднинг 5-қисми кўидаги таҳрирда баён этилсин:

«Судларнинг ётибони, ортиқча харажатларнинг олдини олиш ҳамда иш вақтини тежаш мақсадида, коммунал ҳизматлар тўлови бўйича қарни, ёзма шартномага асосланган сафарбарлик чакирив разервиде хизматни ўташ учун пул бадалини ҳамда хисобланган, лекин ходимга тўлланмаган иш ҳаки ва унга тенглаптирилган тўловларни ундириши ҳақидаги низосиз талаблар, суд бўйири тартибда ҳаљ этилиши лозимлигига қараш

суд амалиётида вужудга келадиган айrim масалалар ҳақида иш қўшина қарорига 6-9-бандларидан баён этилган талабларга асосланнишилари лозим».

2) 22-банд қўидаги таҳрирда баён этилсин:

«Судлар суд бўйири тартибидаги ишлар бўйича давлат божи мидорини белгилашни Ўзбекистон Республикаси ФПКнинг 375-моддаси, «Суд ҳуҗжатлари ва бошқа органлар ҳуҗжатларини ишро этиш тўғрисида»ига ўзбекистон Республикаси 8-моддаси ва 8-моддасига қонуннинг 8-моддаси хамда Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2009 йил 24 ноябрдаги «Фуқаролик ишлари бўйича суд ҳуҗжатлари ва бошқа органлар ҳуҗжатларини ишро этиш тўғрисида»ига ўзбекистон Республикаси конунини кўллашда

Олий суд раиси

Пленум котиби,
Олий суд судьяси

Б.МУСТАФАЕВ

Ю.ТУРСУНБАЕВ

Ушбу сонда:

Qonun ko`magi

Ўзаро тенглик тамойили

шартнома тузиши ва уни бажаришдаги энг муҳим шарт

Мамлакатимизда тадбиркорларнинг ҳуқуқий ҳимояси изчил таъминланадиган уларнинг эркин фоалиятини ўзигина замон яратпайди. Хусусан, Фарғона вилояти аддия башкармаси томонидан бу борада муайян ишлар амалга оширилмоқда. Тадбиркорларнинг ҳуқуқий билан ҳимояни ошириш, шартномавий муносабатларни конуний йўлга кўйишта қаратилган саъй-ҳаракатлар шулар жумласиданди.

(Давоми учинчи бетда)

Sabiq

Ернинг ҳақиқий эгаси ким?

Судда бу саволга аниқ жавоб топилди

Ерга эгалик қилини ва ундан фойдаланишининг ҳам ўз тартиб-қоидаси бор. Фуқаролар ва юридик шахслар ўзларига қонун бўйича тегисли бўлган ер участкаларидан эркин фойдаланадилар. Аммо Бандиҳон тумани қишилкоти, ҳўжалиги касб-хунар коллежи жамоаси ўзига тегисли ер участкасидан анча пайт фойдалана олмади. Бояси — ўкув даргоҳига қарашли бўлган ер майдонининг мъалум қисмини шу туманда истиқомат қиливчи фуқаролар гайриқонуний равида ёзилади.

(Давоми иккинчи бетда)

Осойиштадик кушандалари

2

4

